Министерство на Земледѣлието и държ. имоти
ЕНТОМОЛОГИЧНА СЛУЖБА

Хвърчащъ листъ № 2

Парижката зеленина и упѫтвания за нейното употрѣбление

Между химическитѣ срѣдства, които се употрѣбяватъ противъ вреднитѣ насѣкоми, парижката зеленина е едно отъ най-важнитѣ и съ най-голѣмо приложение въ всички страни. У насъ, още съ основаването на първитѣ земледѣлски опитни станции, тѣхнитѣ ржководители сѫ я изпитвали и препоржчвали. Презъ последнитѣ години, съ засилването на борбата съ вреднитѣ насѣкоми въ страната, нейното търсене и употрѣбение се увеличи твърде много, но мнозина и днесъ още не знаятъ какъ да приготвятъ и употрѣбяватъ водна смѣсь отъ парижка зеленина. За да се избѣгнатъ грешкитѣ и разочарованията, необходими сѫ упѫтвания.

Какво нѣщо е парижката зеленина.

Добрата парижка зеленина представлява съвсемъ ситенъ кристаличенъ прахъ, съ свѣтло зеленъ цвѣтъ, неразтворима въ вода и значително по-тежка отъ нея, затова размѣсена съ вода скоро се утаява на дъното на съда. Чистата (нефалшифицираната) парижка зеленина се разтваря напълно безъ остатъкъ въ амонякъ, като разтворътъ получава хубавъ тъмно-синъ цвѣтъ. Неразтворимата часть, ако се получава такава е примѣсъ, по количеството на който се съди за степенъта на фалшификацията и за нейната чистота и годность въ борбата съ вреднитѣ насѣкоми.

По съставъ, парижката зеленина е съединение на медь и арсенъ съ оцетна киселина. Отровностьта ѝ се дължи на арсена и тя спада къмъ най-силнитѣ отрови.

Химично чистата парижка зеленина съдържа 58.55% свързана арсенистa киселина, 31.39% меденъ окисъ и 10.06% оцетна киселина. Като технически годенъ фабриченъ продуктъ парижка зеленина се приема тази, която съдържа свързана арсенистa киселина 55—58.6%, а меденъ окисъ —

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА ПЛОВДИВ

30—31.4%. Фабричната зеленина съдържа винаги известно количество свободна арсенистa киселина, която не трѣбва да бѫдо повече отъ 3.5%.

Продаваната въ търговията подъ различни имена парижка зеленина произхожда отъ различни фабрики и се различава слабо по отношение на горепоменатитѣ съставни части, както и по отношение на по-бързото или по-бавно утаяване. Една отъ най-добритѣ е продаваната у насъ напослѣдъкъ „урания зеленина“, която е твърде ситно раздробена, показва по-голѣма плаваемость и по-бавно се утаява.

Свободната арсенистa киселина въ парижката зеленина като разтворима въ вода поврежда листата на растенията, което се изразява въ тѣхното пожълтѣване, потъмнѣване и постепенно изсъхване. Затова при употрѣбението на парижката зеленина, винаги трѣбва да се прибави известно количество прѣсногасена варь, която свързва свободната арсенистa киселина и съ това отстранява нейното вредно действие. Освенъ за това, варьта спомага и за по-доброто прилепване на зеленината къмъ листата и за по-лесното разпознаване на пръсканитѣ мѣста. Варьта може да се замѣни съ цинковъ окисъ (въ количество 4 пѫти по малко отъ варьта), а лепливостьта на разтвора може да се усили чрезъ прибавяне на меласа, чисто пшенично брашно уварено на лепило, или на други подобни вещества.

При разтегляне или прехвърлянето на парижка зеленина въ сѫдове, се изисква голѣма внимателность, защото като много ситенъ прахъ тя лесно се разнася изъ въздуха, а попаднала на слизеститѣ части на кожата или по раничкитѣ причинява опасни възпаления. Затова, вмѣсто чрезъ разтегляне, се препоржчва да се взема отъ зелининатa съ нѣкакъвъ сѫдъ съ опредѣлена тегловна вмѣстимость

Приготвянето на водната смѣсь отъ парижка зеленина за пръскане става така: Отмѣреното количество зеленина се поставя въ глиненъ, порцелановъ или другъ сѫдъ и се размѣсва много-добре съ малко вода, за да се получи гѫсто тѣсто, което постепенно се разрѣдява съ вода на рѣдка каша, като се гледа зеленината да се разбърка на пълно и отъ нея да не останатъ и най-малки частици не разтрити въ водата. Така размитата зеленина се прекарва презъ съвсемъ гѫсто сито въ сѫдъ, въ който се налива и необходимото количество вода. Едновременно съ това или по рано въ

другъ сѫдъ се погасява доброкачествена варь въ двойно тегловно количество къмъ количеството на зеленината. Следъ като варьта се погаси напълно, разрѣдява се съ известно количество вода, разбърква се и се прецежда презъ гѫсто сито въ сѫщиятъ сѫдъ, кѫдето е зеленината. Получената обща смѣсь трѣбва да се разбърква всѣкога преди пълнението на пръскачкитѣ.

Както се спомена, за унищожаване вредното действие на свободната арсенистa киселина, къмъ парижката зелинина трѣбва да се прибави два пѫти повече по тегло негасена варь, но ако варьта не е доброкачествена това количество може да се увеличи; тя може да се вземе и 3 пѫти повече отъ теглото на парижката зеленина, но като правило трѣбва да се избѣгва голѣмо количество излишна варь, защото тя отслабява отровното действие на зеленината, запушва разпръсквача, а съ много бѣлия цвѣтъ, който придава на пръсканитѣ растения, отблъсква насѣкомитѣ.

Отъ добрата варь се изисква да бѫде на буци, добре да попива вода, скоро да се погасява, като при погасяването ѝ се отдѣля голѣмо количество топлина и да се разсипе на съвсемъ ситенъ, рохкавъ прахъ отъ гасена варь, който по обемъ да бѫде 3—4 пѫти повече, отколкото взетото количество негасена варь.

Отъ прибавъчнитѣ къмъ водната смѣсь отъ парижка зеленина вещества, за усилване на нейната лепливость къмъ листата, като най-добро се приема меласата. Последната, не само че прави смѣста по-леплива къмъ листата и да не се измива лесно отъ дъжда, но съ миризмата си привлича насѣкомитѣ и тѣ по охотно отиватъ по пръсканитѣ растения. На 100 литри течность трѣбва да се вземе отъ 1 до 1.5 килограма меласа. Въ такъвъ случай, трѣбва съвсемъ да се избѣгва излишна варь.

За опредѣляне количеството на необходимата парижка зеленина въ течностьта за пръскане, трѣбва да се вземе въ съображение икономичната страна и достигане на най-голѣма ефикасность, безъ да се причини повреда на пръсканитѣ растения. Да се избѣгватъ голѣмитѣ дози, за да не стане борбата скѫпа и да не се повредятъ пръсканитѣ растения, както и твърде малкитѣ дози, които сѫ недостатъчни, за по-бързото унищожение на известенъ неприятель. Като срѣдна доза отъ парижка зеленина, която може да се упо-

трѣби противъ много насѣкоми, се приема 100 гр. на 100 литри вода, но за по-сигурно и по-бързото действие това количество може да се увеличи, но винаги въ зависимость отъ издържливостьта на растенията.

При неприятелитѣ на житнитѣ растения може да се употрѣби 200—300 гр. парижка зеленина на 100 литри вода. Рапицата издържа надъ 300 гр., цвеклото и люцерната около 200 гр., картофитѣ — до 180 гр., При пръскане на сливи и зарзали трѣбва да се вземе 105—130 гр. зеленина, за круши и ябълки до 105, а за праскови само до 75 гр. на 100 литри вода.

Като правило, по малки дози парижка зеленина се употрѣбяватъ рано на пролѣть, когато листата сж млади, или по кжсно при растения съ нежни листа. При укрепналитѣ растения и листа, може да се употрѣбяватъ по-силни разтвори.

Отъ вреднитѣ насѣкоми на различнитѣ полски култури, парижката зеленина може да се употрѣби противъ различнитѣ видове скакалци, ливадната пеперуда, сивитѣ черви, житната пиявица цвекловиятъ хоботникъ, рапичниятъ бръмбаръ, люцерновиятъ листоядъ и др.

При градинарскитѣ растения парижката зеленина може да се употрѣби противъ гжсеницитѣ на зелевата и рѣпната пеперуди, зелевиятъ молецъ, различнитѣ земни бълхи и други.

При овощнитѣ дървета парижката зеленина се употрѣбява противъ овощната пеперуда, пръстенотворката, голѣмата и малката мразовници, ябълковата пеперуда, ябълковиятъ молецъ, вишновата оса и много други насѣкоми.

Противъ листнитѣ въшки и другитѣ смучещи насѣкоми парижката зеленина не може да се употрѣби.

Парижката зеленина може да се употрѣби и въ смѣсь съ бордолезовъ разтворъ за едновременна борба противъ вредни насѣкоми и болести каквато е напримѣръ перонаспората. Въ такъвъ случай отъ варьта трѣбва да се вземе необходимото количество за парижката зеленина и за синия камъкъ. Едновременното пръскане на растенията противъ вреднитѣ насѣкоми и болести се предпочита главно отъ икономични съображения.

Правила при пръскане на растенията съ парижка зеленина.

Успѣхътъ отъ пръскане съ парижка зеленина зависи не само отъ доброкачественността на съставнитѣ части на течностьта за пръскане и отъ спазване на тѣхнитѣ отношения, но до голѣма степень и отъ правилното приготвяне и употрѣбение на течностьта.

1. Течностьта за пръскане трѣбва да се приготви точно споредъ предписаната рецепта; тя не трѣбва да съдържа никакви примѣси и винаги при поставянето ѝ въ пръскачкитѣ да се прецежда презъ гжсто металично сито, като предварително течностьта въ общия сждъ се разбърка много добре, за да се разпредѣли утайката равномѣрно изъ нея. Съ сжщата цель и въ пръскачката течностьта трѣбва да се разбърква често чрезъ разклащане, което се избѣгва ако пръскачката е снабдена съ автоматична бъркачка. Съ това отровното вещество се разпредѣля еднакво, действува съ еднаква сила на различнитѣ части на пръсканото растение и се избѣгва повреждането на листата. Това изискване се улеснява, ако неразтворимитѣ вещества варь, парижка зеленина и др. сж раздробени на съвсемъ ситни частици.

2. Течностьта трѣбва да излиза отъ разпръсквача на съвсемъ ситни като прахъ капчици и да покрие листата, пжпкитѣ или плодоветѣ отъ всички страни еднакво, равномѣрно и гжсто като роса. Това се постига, ако течностьта въ пръскачкате се държи винаги подъ известно налѣгане, а разпръсквача стои на около $^3/_4$ м. отъ пръсканото растение. Струята да не се задържа на едно мѣсто, а да се мѣсти равномѣрно и пръскането на известно мѣсто трѣбва да се прекрати преди да започне течностьта да се стича по листата. Тукъ практиката е най-добро помагало.

3. Не трѣбва да се пръска въ много горещо време и при силно слънце; въ такъвъ случай пръскането да се прави сутринь и вечерь.

4. Не трѣбва да се пръска презъ дъждовни дни или непосрѣдствено преди дъждъ, наскоро следъ дъждъ до като растенията сж още мокри, както и при роса по тѣхъ, защото дъждътъ измива отровата, а мокротата я свлича на из-

вестни мѣста и напръскването е неправилно. Ако наскоро следъ пръскането вали силенъ дъждъ, пръскането трѣбва да се повтори.

5. Не трѣбва да се пръска въ вѣтровито време, защото не само че пръскането не става правилно, но и голѣма часть отъ течностьта бива отнесена отъ вѣтъра и пропада.

6. Не трѣбва да се пръска при температура нула градуса или по-ниска, а сѫщо така и ако презъ нощьта ще замръзне; при последния случай, ако пръскането не може да се отложи, то трѣбва да се направи по-рано преди обѣдъ, за да може до вечерьта да изсъхне.

7. Не трѣбва да се пръска презъ време на цъвтенето, защото съ това ще се попречи на пчелитѣ, както и на другитѣ полезни насѣкоми, които подпомагатъ опрашването. Сѫщо така пръскането трѣбва да се прекрати 3-4 седмици преди обирането на плодоветѣ или растенията, за да могатъ тѣ да се очистятъ напълно отъ отровата.

8. Пръскането противъ вреднитѣ насѣкоми трѣбва да става още при самото имъ появяване до като тѣ сѫ още млади. Сѫщо така пръскането не трѣбва да се прави, когато насѣкомитѣ прекарватъ сънното разсъбличане на кожицитѣ, защото тогава тѣ не ядатъ.

9. Съ парижката зеленина като силна отрова трѣбва да се работи много предпазливо, за да не попадне отрова въ очитѣ, носа или другаде изъ тѣлото. Добре е да се работи съ специални очила, а устата и носа да се превързатъ съ тънка кърпа.

10. Следъ пръскането всички сѫдове и апарати трѣбва да се измиятъ много добре, да се изсушатъ и въ необходимитѣ мѣста да се намажатъ съ машинно масло, а ржцетѣ и лицето да се измиятъ съ сапунъ.

Съставилъ: П. Чорбаджиевъ

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА ПЛОВДИВ

Неприятелитѣ по културнитѣ растения въ страната нанасятъ ежегодно огромни загуби. Ентомологичната служба при Софийската замледѣлска опитна и контролна станция е натоварена съ тѣхното проучване и намиране срѣдства за борба.

Отнасяйте се до службата ще ви се, даватъ безплатно необходимитѣ упѫтвания.

Адресъ: **ЕНТОМОЛОГИЧНА СЛУЖБА**
при Софийската земледѣлска опитна станция,
пл. „Солунъ“ 2.

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА ПЛОВДИВ